

2010-12-02

100-9292-10

Vår referens

Fiske- och vattenvårdsenheten

Jon Larsen

040/044- 25 25 38

Försvarsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Behov av statliga insatser för att begränsa skadeverkningarna av kusterosion

Länsstyrelsen i Skåne län vill med denna skrivelse påtala behovet av att kommunerna borde ges en möjlighet att söka statliga bidrag för att kunna utföra förebyggande åtgärder för att begränsa skadeverkningar vid kusterosion. Bidraget bör kunna sökas om erosionen hotar befintlig bebyggelse eller viktiga samhällsfunktioner.

Ökande stranderosion utmed Skånes låglänta sandstränder

Kusterosion är ett globalt problem som kan orsakas av flera olika faktorer. Internationell forskning anger att så mycket som 70 procent av jordens sandstränder kan vara hotade av erosion. Bland annat kan variationer i väder och vind mellan åren innebära stora förändringar av stränderna från ett år till ett annat. Dock talar allt mer för att klimatförändringar bidragit till att problemen ökat under senare år. Klimatförändringar, genom global uppvärmning och stigande havsnivå, innebär att kusterosionen med största sannolikhet kommer att öka ytterligare under kommande år.

Enligt de senaste bedömningarna, bl a från SMHI, kommer havsnivåhöjningen längs Sveriges kuster att kunna nå upp till 1 meter år 2100. Skåne, men också Gotland, Öland, Blekinge, Halland och övriga västkusten, kommer att bli mest utsatta. I Sverige ligger cirka 150 000 byggnader inom erosionsbenäget område vid en havsnivåhöjning på 88 cm. Vid extrema vädersituationer kan havsnivån komma att nå ca 2,5 m över dagens normalnivå.

Stora delar av Skånes kust består av vackra, men också sårbara, sandstränder. Dessa stränder är ofta låglänta och är därmed mer känsliga för stranderosion. Eftersom många av dessa områden är tätbefolkade så finns det en mycket stor risk för skador på strandnära bebyggelse och infrastruktur.

I Skåne är det framför allt Ystad och stränderna vid Ystads Sandskog och Löderups Strandbad som är utsatta. Vid Löderups Strandbad t ex har havet ätit sig in ca 150 m under de senaste 30 åren.

Även vid Åhus i Kristianstads kommun, och i Lomma har erosion medfört att kommunerna har vidtagit skyddsåtgärder. På Falsterbonäset i Vellinge kommun är

de stigande havsnivåerna ett reellt hot för bebyggelsen och i närtid kan även de skyddande vallarna av sanddyner komma att hotas av erosion.

Erosionen har hittills medfört avsevärda kostnader för drabbade fastighetsägare och för kommunerna, genom att det krävts direkt akuta eller förebyggande åtgärder för att begränsa erosionens effekter på såväl enskilda intressen som olika samhällsfunktioner.

Nu gällande bidragssystem för förebyggande åtgärder mot naturolyckor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap administrerar ett statligt bidragssystem där kommuner kan ansöka om medel för förebyggande åtgärder mot naturolyckor som kan hota befintlig bebyggelse, inom områden där marken har för låg stabilitet och behöver förstärkas, för att förhindra skred eller ras, eller inom områden som behöver skydd mot översvämning. För närvarande är det dock inte möjligt att söka dessa medel för att förebygga skador orsakade av erosion längs våra kuster. Anledningen till detta anges vara att stranderosion anses ha ett långsamt och förutsägbart förlopp.

Behov av att bidragssystemet även ska omfatta kusterosion

Det har under senare år från flera olika håll framförts synpunkter på att även stranderosion borde omfattas av reglementet för bidraget.

Räddningsverket framförde i skrivelse, 2002-06-06, till Försvarsdepartementet ett förslag om att förebyggande åtgärder avseende kusterosion som hotar bebyggelse också skulle vara ersättningsberättigade.

I Klimat- och sårbarhetsutredningens slutbetänkande 2007 (SOU 2007:60) framförs som förslag att ersättningsystemet för förebyggande åtgärder vid naturolyckor även skall omfatta stranderosion. SGI och Erosionsskadecentrum har också framfört motsvarande förslag och ett antal motioner med samma innehåll har också presenterats.

Det kan ifrågasättas att kustnära erosion alltid ska kategoriseras som en naturolycka som har ett långsamt och förutsägbart förlopp. På många platser, däribland på Skånes lätteroderade låglänta stränder, sker erosionen ofta stötvis med stundtals mycket snabba förlopp som kan resultera i stor förlust av mark eller bebyggelse.

Förutom att en stor del av bebyggelsen i samhället finns utmed våra kuster så är många olika, för samhället viktiga, funktioner såsom hamnar, vägar, industrier, reningsverk, turism mm ofta knutna till kustmiljöerna. Inför ett scenario med en, inom inte allt för avlägsen framtid, stigande havsnivå som medför en större risk för stranderosion längs med våra stränder, är det viktigt att samhället är väl förberett. Det bör ligga i statens intresse att skydda befintliga samhällsvärden även utmed våra kuster.

Med detta framtida perspektiv som grund anser Länsstyrelsen i Skåne län att staten bör ta ett större ansvar för att bidra till att skydda vissa särskilt utsatta kustområden mot erosion. Områden med strandnära bebyggelse och samhällsviktig infrastruktur bör därmed omfattas av det nuvarande bidragssystemet som omfattar förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Alternativt skulle nytt statligt stöd till förebyggande åtgärder enligt ovan kunna ges från annat särskilt bidragssystem.

I beredandet av denna skrivelse har förutom landshövding Göran Tunhammar, beslutande, och vattenhandläggare Jon Larsen, föredragande, även deltagit tf länsöverdirektör Elisabeth Hellmo, tf miljödirektör Kristian Wennberg, tf enhetschef Johan Wagnström, fiske- och vattenvårdsenheten, och Magdalena Lindberg Eklund, fiske- och vattenvårdsenheten.

Göran Tunhammar

Jon Larsen

Kopia till:

Miljödepartementet, 103 33 STOCKHOLM

Socialdepartementet, 103 33 STOCKHOLM

Näringsdepartementet, 103 33 STOCKHOLM

Erosionskadecentrum, Nya Rådhuset, Österportstorg 2, 271 80 YSTAD

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 651 81 KARLSTAD

Statens Geotekniska Institut, att. Bengt Rydell, 581 93 LINKÖPING

Föreningen Rädda Löderups Strandbad, c/o Göran Andersson, Spannmålsvägen 34,
240 10 DALBY

Löderup Strandbads Samfällighetsförening, c/o Rolf Jonsson, Slåttervägen 4H,
227 38 LUND

Länsledningen

Staben

Enheten för samhällsplanering; Kristina Westlin (e-post)

Miljöavdelningen; KW, JW, MLE, JL (e-post)

Arkiv